

Mål C-507/23**Begäran om förhandsavgörande****Datum för ingivande:**

8 augusti 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Augstākā tiesa (Senāts) (Högsta domstolen, Lettland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 augusti 2023

Klagande:

A

Motpart:

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (konsumentskyddsbyrån)

*[utelämnas]***Latvijas Republikas Senāts (Republiken Lettlands högsta domstol)****BESLUT** *[utelämnas]*

Riga, den 7 augusti 2023

Denna avdelning *[utelämnas]* [avdelningens sammansättning]

[utelämnas] har prövat frågan om att begära förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol gällande A:s överklagande av den dom som Administratīvā apgabaltiesa (Regionala förvaltningsdomstolen i Lettland) meddelade den 20 maj 2023, angående ersättning för ideell skada, i det förvaltningsrättsliga mål som inleddes genom den talan A väckte med yrkande om att konsumentskyddsbyråns faktiska handlande, bestående i att använda och sprida klagandens personuppgifter i handlingen i en audiovisuell berättelse utan klagandens tillstånd, ska bringas att upphöra och förklaras vara rättsstridigt, samt om ersättning för ideell skada.

Bakgrund

Faktiska omständigheter

1 [Latvijskas Republikas] Senāts har inlett ett överklagandeförfarande i målet mellan klaganden i första instans, A, som är en välkänd lettisk journalist och bilexpert, och konsumentskyddsbyrån, angående byråns otillåtna behandling av klagandens personuppgifter genom spridningen av en video.

Konsumentskyddsbyrån genomförde en spridningskampanj inom ramen för vilken den på olika webbplatser spred en video med titeln ”Pārbaudi – Pērc – Lietoto sociālais eksperiments” (”Det sociala experimentet ”Kontrollerar – köper – begagnat”). Videoklipppet gjordes som ett budskap till konsumenterna om olika betydande risker som de kan ställas inför vid köp av ett begagnat motorfordon. I videon uppmanades konsumenterna att kontrollera säljarnas identitet och rykte och att vara försiktiga, eftersom oärliga handlare kan använda oärliga metoder och försöka imitera allmänt kända experter för att på ett bedrägligt sätt höja konsumentens förtroende för säljaren av ett visst fordon och förmå konsumenten att fullfölja ett köp av ett fordon som är tekniskt eller på annat sätt inadekvat. Huvudpersonen i berättelsen imiterade klagandens röst, talade i telefon på hans karakteristiska sätt och bar en hatt som liknade den som klaganden hade burit i andra program. I berättelsen syns en lista med rubriken ”Vanliga meningar som [A] använder” och ingår i en sekvens i programmet ”TE!” [”Här!”] där klaganden syns och hörs tala.

Klaganden, som inte samtyckte till det sätt på vilket hans karaktär användes i videon, invände mot att en sådan berättelse framställdes och sändes. Den visades ändå på flera webbplatser och finns fortfarande tillgänglig online.

Klaganden begärde att konsumentskyddsbyrån skulle upphöra att visa videon, offentligt be om ursäkt för den skada som hans anseende har lidit och ersätta honom för denna ideella skada. Byrån tillmötesgick inte denna begäran.

Klaganden väckte talan vid domstol och yrkade att det skulle fastställas att det som konsumentskyddsbyrån hade gjort var rättsstridigt och att byrån skulle förpliktas att be om ursäkt och betala 2 000 euro i ersättning för ideell skada till klaganden.

2 Administratīvā rajona tiesa (Förvaltningsdomstolen i första instans, Lettland) biföll delvis talan: den slog fast att konsumentskyddsbyråns handlande att använda och sprida klagandens personuppgifter utan dennes samtycke var olagligt och ålade byrån att upphöra med detta samt att ersätta klaganden med 100 euro för den ideella skada som klaganden orsakats och att offentligt be om ursäkt för detta.

Även Administratīvā apgabaltiesa (Regionala förvaltningsdomstolen, Lettland), som prövade målet efter överklagande, biföll delvis yrkandena: den slog fast att konsumentskyddsbyråns handlande att använda och sprida klagandens personuppgifter utan dennes samtycke var olagligt och ålade byrån att upphöra med att använda och sprida klagandens personuppgifter i berättelsen ”Det sociala

experimentet 'Kontrollerar – köper – begagnat'" och att be klaganden om ursäkt offentligt på de webbplatser där berättelsen hade publicerats. Övriga yrkanden (om ekonomisk ersättning för ideell skada) avslogs.

[Administratīvā] apgabaltiesa konstaterade att konsumentskyddsbyrån efter ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) hade fortsatt med handlandet och att detta stred mot vad som föreskrivs i artikel 6.1 c i förordningen. Det är inte bara klagandens fullständiga namn som utgör personuppgifter, utan även klagandens karaktär, för vars framställning i förevarande fall bland annat en bild av klaganden som hämtats från programmet "TE!" användes, och fokus ligger direkt på hans yrkesverksamhet inom bilsektorn[.] Att inkludera personuppgifter i en berättelse, att offentliggöra dem och att lagra dem på ett sådant sätt att de är tillgängliga för andra personer utgör en behandling av personuppgifter. Berättelsen framställdes inom ramen för en offentlig myndighets tjänsteutövning och syftade till att uppnå det legitima och socialt nödvändiga målet att öka konsumenternas medvetenhet, så att de kan fatta ett ekonomiskt beslut om att köpa en begagnad bil utifrån korrekt information. Detta mål hade emellertid också kunnat uppnås utan att klagandens personuppgifter hade använts: med ett annat sätt att vända sig till allmänheten, med en berättelse med annat innehåll eller med en annan person i en liknande berättelse.

När [Administratīvā] apgabaltiesa bedömde huruvida det skulle beslutas att klaganden skulle ersättas för åsidosättandet av klagandens rättigheter, konstaterade den att den skada som konsumentskyddsbyrån hade åsamkat klaganden inte var allvarlig. Domstolen tog hänsyn till att användningen av klagandens karaktär i berättelsen inte var ägnad att förtala honom eller skada hans rykte. För en objektiv och rimligt uppmärksam utomstående betraktare kan berättelsen inte ge intryck av att klaganden är en bedragare eller en oärlig person. Klaganden har lidit ideell skada genom att byrån har behandlat och offentliggjort hans personuppgifter utan att ta hänsyn till hans invändningar och utan att på hans begäran åtgärda överträdelsen. Byrån har gjort sig skyldigt till denna överträdelse eftersom den har gjort en felaktig tolkning av lagstiftningen. Vidare var tolkningen av lagstiftningen komplex. Domstolen beaktade även att skapandet och publiceringen av en sådan berättelse utan personens tillstånd skulle ha varit tillåtet om det hade skett i journalistiskt syfte, att en berättelse med sådana egenskaper var den lämpligaste för att uppnå målet i fråga och att inga känsliga uppgifter om klaganden hade använts. Domstolen fann därför att det förhållandet att berättelsen fanns tillgänglig på internet inte i sig medförde att klaganden utsattes för förtal.

Eftersom byrån inte hade upphört med det faktiska handlandet efter klagandens motiverade invändningar, fann [Administratīvā] apgabaltiesa att det inte var tillräckligt att avhjälpa den ideella skadan genom att återställa den situation som rådde innan skadan uppkom, såsom föreskrivs i artikel 14 i Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (lagen om

förvaltningsmyndigheters skadeståndsansvar). Domstolen ålade därför myndigheten att offentligt be klaganden om ursäkt på de webbplatser där den hade publicerat berättelsen. Med hänsyn till att berättelsen inte hade utgjort förtal av klaganden eller skadat hans rykte och att inga känsliga uppgifter om honom hade använts, ansåg domstolen att det inte var nödvändigt att besluta om ekonomiskt skadestånd.

3 Klaganden överklagade den dom som meddelades av [Administratīvā] apgabaltiesa avseende avslaget på yrkandet om ekonomisk ersättning för ideell skada. I överklagandet åberopas följande grunder:

3.1 [Administratīvā] apgabaltiesa gjorde en felaktig bedömning av huruvida klaganden hade lidit skada, eftersom den gjorde en felaktig tolkning av begreppet förtal och skada på anseende och eftersom den utan motivering underlät att bedöma flera omständigheter som klaganden hade angett beträffande det förtal som han hade utsatts för och beträffande skadan på hans anseende (däribland att en berättelse offentliggjordes på ett sådant sätt att klaganden, i tittarnas ögon, nedvärderas i sin egenskap av en erkänd bilexpert). Rätten borde ha bedömt hur en genomsnittlig tittare, som vanligtvis inte är den mest uppmärksamma, skulle reagera på berättelsen och på den karaktär hos klaganden som återspeglas i den. Rätten beaktade inte heller att offentliggörandet av berättelsen ägde rum trots att klaganden kategoriskt motsatte sig detta, vilket grundades på välgrundade invändningar mot manuset till berättelsen.

Domstolen åsidosatte artiklarna 95 (skydd mot förtal) och 96 (respekt för privatlivet) i Republiken Lettlands konstitution genom att inte tillhandahålla rättsligt skydd vid förtal.

3.2 I huvudsak ansåg domstolen att klagandens popularitet och hans lämpliga egenskaper för berättelsen kan motivera ett ingrepp i klagandens rätt till privatliv och hans rätt att själv besluta om behandlingen av sina personuppgifter.

3.3 Komplexiteten i tolkningen av bestämmelserna kan inte motivera godtyckligheten i det myndighetsbeslut som består i en medveten handling som strider mot klagandens klart uttalade vilja.

3.4 Den kompensation som domstolen fastställde (en ursäkt på de webbplatser på vilka konsumentskyddsbyrån hade publicerat berättelsen) är inte skälig. I en demokratisk rättsstat får ersättning för skada inte sättas ned på ett oproportionerligt sätt. Skyldigheten att offentligt be om ursäkt är en enkel och grundläggande artighets- och etikhandling. Som jämförelse kan nämnas att det i artikel 83.5 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs administrativa sanktionsavgifter på upp till 20 000 000 euro eller, när det gäller företag, ett belopp som motsvarar upp till 4 procent av den sammanlagda årliga omsättningen under det föregående räkenskapsåret.

3.5 Tribunalen har varken beaktat eller analyserat artikel 82 i den allmänna dataskyddsförordningen [utelämnas] [citat av artikel 82.1 i den allmänna dataskyddsförordningen].

Rättslig grund

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

4 Artikel 8.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artiklarna 1.2 och 82 samt skälen 75, 85 och 146 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Lettisk rätt

5 Artikel 92 tredje meningen i Republiken Lettlands konstitution:

”Vid ett omotiverat ingrepp i en rättighet för en person har denna person rätt till skälig ersättning.”

Artikel 14 i lagen om förvaltningsmyndigheters skadeståndsansvar, med rubriken ”Införande av [skadestånd]skyldighet för ideell skada”:

”1. Skyldigheten att ersätta ideell skada ska åläggas i förhållande till vikten av de lagligen skyddade rättigheter och intressen som kränkts och allvaret i kränkningen i fråga, mot bakgrund av motiveringen och de faktiska och rättsliga grunderna för myndighetens handlande, offrets beteende och medansvar samt andra omständigheter som är relevanta för det aktuella fallet.

2. Ersättning för ideell skada ska ske genom att den situation som rådde innan skadan orsakades återställs eller, om detta är helt eller delvis omöjligt eller om en sådan lösning är olämplig, genom en ursäkt eller genom betalning av skälig ersättning.

3. Om myndigheten eller domstolen, efter att ha bedömt omständigheterna i det aktuella fallet, finner att intrånget i den enskildes rättigheter eller rättsligt skyddade intressen inte är allvarligt, kan en skriftlig eller offentlig ursäkt utgöra det enda rättsmedlet eller ett kompletterande rättsmedel för den ideella skadan.

4. Ersättningen för ideell skada kan bestämmas till högst 7 000 euro. Vid allvarlig ideell skada kan ersättningen bestämmas till högst 10 000 euro, men vid skada på liv eller särskilt allvarlig skada för hälsa kan det högsta ersättningsbeloppet bestämmas till högst 30 000 euro.”

Skälen till att det råder osäkerhet om hur unionslagstiftningen ska tolkas

6 [Administratīvā] apgabaltiesa förklarade att klagandens rättighet hade åsidosatts och dess dom har på denna punkt vunnit laga kraft men klaganden

godtar varken bedömningen av intrånget i hans rättighet och den skada som intrånget orsakat eller den ersättning som fastställts till följd detta. Det ska således i prövningen av överklagandet prövas huruvida domstolen har gjort en korrekt bedömning av allvaret det intrång i klagandens rättigheter som konsumentskyddsbyrån har gjort sig skyldigt till och av huruvida den skada som detta intrång har orsakat föreligger samt huruvida den ersättning som domstolen har fastställt kan anses vara skälig.

7 I artikel 82.1 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs att varje person som har lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av den förordningen ska ha rätt till ersättning från den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet för den uppkomna skadan.

Europeiska unionens domstol har slagit fast att eftersom det i dataskyddsförordningen inte hänvisas till medlemsstaternas rättsordningar vad gäller innebörden av och tillämpningsområdet för de begrepp som återfinns i artikel 82 i förordningen, i synnerhet vad gäller begreppen ”materiell eller immateriell skada” och ”ersättning för den uppkomna skadan”, ska dessa uttryck, vid tillämpningen av nämnda förordning, anses utgöra självständiga unionsrättsliga begrepp som ska tolkas enhetligt i samtliga medlemsstater (dom av den 4 maj 2023, *Österreichische Post*, C-300/21, [EU:C:2023:370](#), punkt 30). Vid tolkningen av dessa begrepp är det således inte lettisk rätt som är tillämplig, utan endast bestämmelserna i förordningen, såsom de tolkas i EU-domstolens praxis.

Såsom framgår av domen av [Administratīvā] apgabaltiesa grundade denna domstol sina slutsatser om ersättning för skada enbart på lettisk lagstiftning och rättspraxis, vilket inte är förenligt med artikel 82 i den allmänna dataskyddsförordningen.

I domen från [Administratīvā] apgabaltiesa behandlas dessutom flera aspekter för vilka tolkningen av artikel 82 i den allmänna dataskyddsförordningen är relevant. Det framgår av uppgifterna i Europeiska unionens domstols register att medlemsstaternas domstolar redan har ställt ett antal frågor till domstolen om tolkningen av denna artikel, vars svar även kan vara relevanta i förevarande fall (målen C-340/21, C-667/21, C-687/21, C-741/21, C-182/22, C-456/22, C-590/22 och C-65/23). Dessa frågor har emellertid ännu inte besvarats, varför denna avdelning anser att det är nödvändigt att begära ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol.

8 En av de aspekter som var relevanta vid prövningen av målet vid [Administratīvā] apgabaltiesa var huruvida en ersättningsskyldighet bör åläggas i förhållande till överträdelsen av den allmänna dataskyddsförordningen, det vill säga i förhållande till en överträdelse av dataskyddet i sig, eller om den skada som orsakats av en sådan överträdelse tvärtom också måste visas. Europeiska unionens domstol har redan besvarat denna fråga.

I artikel 82.1 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs att det för materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av den förordningen ska utgå ersättning. Såsom Europeiska unionens domstol har förklarat är det inte tillräckligt att bestämmelserna i denna förordning har *åsidosatts* för att en rätt till ersättning ska tillerkännas, utan det krävs att den *skada* som åsidosättandet har orsakat har visats (punkterna 32 och 42 i domen i det ovannämnda målet Österreichische Post).

Det framgår av domen av [Administratīvā] apgabaltiesa att domstolen i huvudsak bedömde behovet av ersättning i förhållande till det åsidosättande i sig av förordningen som myndigheten gjort sig skyldig till, eftersom den inte fann att det förelåg någon ärekränkande skada för klaganden eller skada på hans anseende. Detta är inte förenligt med artikel 82.1 i förordningen. Om denna domstol fann att klaganden inte hade lidit någon skada till följd av åsidosättandet av förordningen, borde begäran om ersättning eller skadestånd ha avslagits.

Innan några andra slutsatser dras måste det emellertid fastställas huruvida den ovannämnda domstolen gjorde en felaktig bedömning av huruvida skada förelåg.

9 I detta hänseende ska det klargöras huruvida ett åsidosättande av den allmänna dataskyddsförordningen, det vill säga ett åsidosättande av dataskyddet, även samtidigt i sig självt kan utgöra en skada för den enskilde.

Enligt skäl 146 i den allmänna dataskyddsförordningen bör den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet ersätta all skada som en person kan komma att lida till följd av behandling som strider mot förordningen. Begreppet skada bör tolkas brett mot bakgrund av EU-domstolens praxis på ett sätt som fullt ut återspeglar denna förordnings mål. Registrerade bör få full och effektiv ersättning för den skada de lidit. Europeiska unionens domstol har, även med hänvisning till nämnda skäl, lagt vikt vid en tolkning av begreppet skada som är förenlig med målen för förordningen, vilka bland annat är att säkerställa en enhetlig och hög skyddsnivå för fysiska personer i samband med behandling av personuppgifter inom unionen och säkerställa en konsekvent och enhetlig tillämpning av bestämmelserna om skydd av fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter vid behandling av personuppgifter i hela unionen (punkterna 46–48 i domen i målet Österreichische Post). Vid tillämpningen av artikel 82 i den allmänna dataskyddsförordningen ska begreppet ”skada”, inbegripet begreppet ”immateriella skador”, dessutom ges en självständig och enhetlig definition som är specifik för unionsrätten (punkt 44 i domen i det ovannämnda målet Österreichische Post).

I artikel 8.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna formuleras rätten till skydd av personuppgifter som en självständig, subjektiv och inneboende rättighet för var och en, det vill säga att var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. I artikel 1.2 i den allmänna dataskyddsförordningen anges också att förordningen skyddar fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av

personuppgifter. Rätten till skydd av personuppgifter nämns alltså som en av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Frågan är således huruvida intrånget i denna subjektiva rättighet i sig utgör en skada för personen. Frågan är med andra ord, för det fall åsidosättandet av andra rättigheter som garanteras en enskild (såsom rätten till privatliv, rätten till egendom etc.) anses utgöra skada, det även kan anses att åsidosättandet av den ovannämnda rätten till skydd av personuppgifter i sig utgör – eller åtminstone under vissa omständigheter kan utgöra – skada för den enskilde.

Detta leder i sin tur till den ytterligare frågan om förhållandet mellan en överträdelse av den allmänna dataskyddsförordningen, det vill säga en överträdelse av dataskyddet, och en överträdelse av rätten till skydd av personuppgifter som en subjektiv rättighet. Personuppgiftsbehandling sker i förhållande till personuppgifter som av princip är skyddade. När behandlingen av uppgifterna är olaglig kan det därför antas att en sådan behandling av uppgifterna medför ett oberättigat ingrepp i den enskildes subjektiva rätt till dataskydd, just därför att dessa uppgifter inte har skyddats mot olaglig behandling.

I förevarande fall kan det exempelvis vara lämpligt att undersöka huruvida spridningen av personuppgifter i en instruerande berättelse, när detta har gjorts mot den enskildes uttryckliga invändning, i sig orsakar skada, eftersom detta inkräktar på den enskildes rätt till skydd av personuppgifter (vilket således utgör skada *i sig*, även om det inte har fastställts att det har skett en kränkning av den enskildes privatliv, förtal eller skada på den enskildes anseende).

Det ska tilläggas att det i skäl 75 i den allmänna dataskyddsförordningen anges särskilda typer av skada, vilket skulle kunna leda till slutsatsen att ett åsidosättande av förordningen i sig, även om det utgör ett åsidosättande av en enskild persons rätt till dataskydd, kanske inte ska anses utgöra skada i den mening som avses i förordningen; med andra ord att ett åsidosättande av förordningen i sig normalt inte ska anses utgöra ett intrång i ”fysiska personers rättigheter och friheter” som anges i nämnda skäl och normalt sett inte ska anses utgöra skada. I skälet anges följande: ”Risken för fysiska personers rättigheter och friheter, av varierande sannolikhetsgrad och allvar, kan uppkomma till följd av personuppgiftsbehandling som skulle kunna medföra fysiska, materiella eller immateriella skador, i synnerhet om behandlingen kan leda till diskriminering, identitetsstöld eller bedrägeri, ekonomisk förlust, skadat anseende, förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt, obehörigt hävande av pseudonymisering eller annan betydande ekonomisk eller social nackdel, om registrerade kan berövas sina rättigheter och friheter eller hindras att utöva kontroll över sina personuppgifter, om personuppgifter behandlas som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religion eller övertygelse eller medlemskap i fackförening, om genetiska uppgifter, uppgifter om hälsa eller sexualliv eller fällande domar i brottmål samt överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder behandlas, om personliga aspekter bedöms, framför allt analyser eller förutsägelser beträffande sådant som rör

arbetsprestationer, ekonomisk ställning, hälsa, personliga preferenser eller intressen, tillförlitlighet eller beteende, vistelseort eller förflyttningar, i syfte att skapa eller använda personliga profiler, om det sker behandling av personuppgifter rörande sårbara fysiska personer, framför allt barn, eller om behandlingen inbegriper ett stort antal personuppgifter och gäller ett stort antal registrerade.” Vissa av de typer av skada som nämns här skulle kunna betraktas som enbart kränkningar av dataskyddet, utan kränkning av andra rättigheter och friheter (exempelvis när den registrerade berövas rätten att kontrollera sina personuppgifter), medan det av ordalydelsen i skälet som helhet verkar följa att överträdelsen av dataskyddet, i det vanligaste fallet, inte ensam orsakar skada, utan att överträdelsen av dataskyddet i viss utsträckning är kvalitativt särskiljbar från skadan.

I skäl 85 i samma förordning anges följande: ”En personuppgiftsincident som inte snabbt åtgärdas på lämpligt sätt kan för fysiska personer leda till fysisk, materiell eller immateriell skada, såsom förlust av kontrollen över de egna personuppgifterna eller till begränsning av deras rättigheter, diskriminering, identitetsstöld eller bedrägeri, ekonomisk förlust, obehörigt hävande av pseudonymisering, skadat anseende, förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt, eller till annan ekonomisk eller social nackdel för den berörda fysiska personen.” Vad som nämns här som möjliga typer av skada är såväl den skada som i sig utgör en överträdelse av dataskyddet (förlust av kontroll över personuppgifter) som den skada som är kopplad till intrång i andra rättigheter och friheter (exempelvis angrepp på anseende).

Följaktligen ger detta upphov till tvivel beträffande förhållandet mellan å ena sidan åsidosättandet av bestämmelserna i förordningen såsom en överträdelse av dataskyddet och å andra sidan ”skada” i den mening som avses i artikel 82.1 i förordningen.

10 Därefter ska sambandet mellan skadan och en kompensation eller gottgörelse som står i proportion till denna skada prövas.

Vid tolkningen av begreppet skada i enlighet med förordningens syfte har Europeiska unionens domstol slagit fast att rätten till ersättning för ideell skada inte får göras beroende av att en viss allvarlighetsgrad måste uppnås, eftersom tröskeln för när en sådan allvarlighetsgrad är uppnådd, på vilken rätten till ersättning är beroende, skulle kunna variera beroende på vilken bedömning som görs av de domare som ska döma i målet, vilket skulle kunna undergräva enhetligheten i det system som införts genom regleringen (punkt 49 i domen i det ovannämnda målet *Österreichische Post*).

Vad gäller den ersättningsskyldighet som ska åläggas, det vill säga ersättning i pengar, har Europeiska unionens domstol slagit fast att det ankommer på varje medlemsstat att i sin rättsordning fastställa de kriterier som gör det möjligt att fastställa omfattningen av den ersättning som ska utgå i detta sammanhang, under

förutsättning att principerna om likvärdighet och effektivitet iakttas (ibidem, punkterna 53–54)

Det har även slagits fast att ekonomisk ersättning som grundar sig på artikel 82 i den allmänna dataskyddsförordningen ska anses vara ”full och effektiv” om den gör det möjligt att fullt ut kompensera den skada som faktiskt vållats till följd av en överträdelse av denna förordning, utan att det för en sådan fullständig ersättning är nödvändigt att utge skadestånd med bestraffande funktion (ibidem, punkt 58).

Europeiska unionens domstol har således redan, som en allmän regel, fastställt ramarna för hur ersättningen ska bestämmas. Vissa frågor är emellertid fortfarande oklara.

11 [Administratīvā] apgabaltiesa ansåg i förevarande fall att en offentlig ursäkt till klaganden utgjorde tillräcklig kompensation för ideell skada. Det ska tilläggas att denna form av kompensation för immateriell skada, bland annat när intrånget i den enskildes rättigheter inte är allvarligt, uttryckligen föreskrivs i lettisk lagstiftning (bland annat i artikel 14.2 och 14.3 i lagen om förvaltningsmyndigheters skadeståndsansvar) och även föreskrivs för de fall där återställande av ett tidigare tillstånd (*restitutio in integrum*) inte är möjligt.

Om kompensationens form och omfattning skulle bestämmas enligt lettisk rätt, skulle resultatet således, beroende på bedömningen av den myndighet som är motpart eller av domstolen, kunna bli att en ursäkt skulle anses vara tillräcklig kompensation även under omständigheter där återställande av ett tidigare tillstånd (*restitutio in integrum*) inte är möjligt.

Med hänsyn till att frågan om skadans förekomst och relevans fortfarande är öppen i förevarande fall och att klargörandet av denna fråga är beroende av tolkningen av begreppet skada, kan det i förevarande fall vara meningsfullt att klargöra huruvida skyldigheten att be om ursäkt, som enda ersättning, är förenlig med artikel 82.1 i den allmänna dataskyddsförordningen, tolkad i enlighet med förordningens syfte och med principen om fullständig ersättning.

12 Vid bedömningen av ersättningens form och omfattning beaktade [Administratīvā] apgabaltiesa bland annat de mål och skäl som låg till grund för myndighetens handlande. [Administratīvā] apgabaltiesa tog i sin motivering särskilt hänsyn till att myndigheten, när den producerade och spred berättelsen trots klagandens invändning, utförde en uppgift av allmänt intresse, att användningen av klagandens personuppgifter var lämplig för detta ändamål och att myndighetens syfte inte var att förtala klaganden eller skada hans rykte, samt att tillämpningen av reglerna i det aktuella fallet var komplicerad.

Detta väcker frågan om sådana överväganden, som i huvudsak ger uttryck för attityden och avsikten hos den som begått överträdelsen av dataskyddet, kan beaktas när skyldigheten att kompensera för skadan åläggs.

Såsom nämnts ovan fastställs principen om full ersättning i artikel 82 i den allmänna dataskyddsförordningen. Om en domstol skulle fastställa att ersättningen, på grund av avsikten hos den som begått överträdelsen, ska bestämmas till en lägre nivå än vad som i allmänhet skulle vara proportionerligt i förhållande till den lidna skadan, skulle ersättningsbeloppet således inte längre vara proportionerligt i förhållande till själva skadans omfattning. Europeiska unionens domstol har förkastat kravet på att ersättningsbeloppet ska ha en bestraffande funktion, just eftersom detta inte är nödvändigt för att uppnå en full och effektiv ersättning för själva skadan (punkt 58 i domen i målet *Österreichische Post*). Frågan är om inte liknande överväganden ska göras i förevarande mål, det vill säga om sambandet mellan skadan och en ersättning som utgår för skadan, när avsikten hos den som gjort sig skyldig till överträdelsen beaktas, inte är snedvridet, och mekanismen för full och effektiv ersättning inte har förvrängts.

13 Sammanfattningsvis hyser rätten tvivel kring tolkningen av de unionsrättsliga bestämmelserna. Således ska ett förhandsavgörande begäras från EU-domstolen om tolkning av unionsrätten.

[*utelämnas*] [överväganden avseende förfarandet]

Avgörande

Med stöd artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt [*utelämnas*][hänvisning till de nationella processrättsliga bestämmelserna] meddelas följande

beslut

Följande tolkningsfrågor hänskjuts till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande:

- ”1. Ska artikel 82.1 i den allmänna dataskyddsförordningen tolkas så, att en olaglig behandling av personuppgifter, som utgör ett åsidosättande av denna förordning, i sig kan utgöra en oberättigad kränkning av en persons subjektiva rätt till skydd av personuppgifter och en skada för denna person?
2. Ska artikel 82.1 i den allmänna dataskyddsförordningen tolkas så, att den tillåter att en skyldighet att be om ursäkt åläggs som enda kompensation för ideell skada när det inte finns någon möjlighet att återställa den situation som rådde innan skadan uppkom?
3. Ska artikel 82.1 i den allmänna dataskyddsförordningen tolkas så, att den tillåter att omständigheter som visar på attityden och avsikten hos den personuppgiftsansvarige (exempelvis behovet av att fullgöra en uppgift av allmänt intresse, att det inte finns någon avsikt att skada den enskilde eller svårigheter att förstå de tillämpliga bestämmelserna) kan utgöra grund för att fastställa en lägre ersättning för sådan skada?

Målet förklaras vilande till dess att Europeiska unionens domstol har meddelat sitt avgörande.

Detta beslut kan inte överklagas.

[*utelämnas*]

[underskrifter]

ARBETS
DOKUMENT